

Nationella ANDT-strategin

En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016 - 2020

Anna-Karin Waenerlund;
Länssamordnare Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och spel
anna-karin.waenerlund@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Västerbotten

Nya mål för folkhälsopolitiken

- Juni 2018
- Långsiktig och förebyggande struktur för folkhälsoarbetet
- Stärker jämlikhetsaspekten i folkhälsomålet
- Folkhälsoarbetet bör fokusera på hälsans bestämningsfaktorer, snarare än enskilda sjukdomar

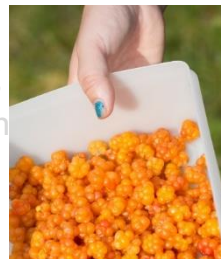
Folkhälsopolitikens sektorsövergripande målområden

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor (Här finns: Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel)
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Folkhälsopolitiska målområden

1. Det tidiga livets villkor
2. Kompetenser, kunskaper och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
- 6. Levnadsvanor**

ANDT-strategin 2016-2020

- Syftet - att ange mål och inriktning för hur samhällets ANDT- insatser ska genomföras, samordnas och följas upp **2016-2020**
- En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken
- Jämlikhets- och jämställdhetsperspektivet skall vara tydligt och genomsyra ANDT-arbetet på alla nivåer
- Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk utgör grunden för det hälsofrämjande och förebyggande ANDT-arbetet

ANDT-strategin 2016-2020

- Folkhälsomyndigheten ses i sammanhanget som en huvudaktör nationellt skall ha en stark och tydlig roll att stödja genomförandet av ANDT-strategin
- Nationella och regionala nivån spelar en stor roll för att stödja det lokala arbetet och engagemanget.
- Nu hösten 2019 börjar arbetet (av Socialstyrelsen) med att utvärdera strategin och att bestämma hur arbetet skall fortsätta efter 2020.

Socialstyrelsen beskriver...

- Ett minskat bruk av alkohol hos unga
- Nedåtgående trend gällande rökning
- Oro kring användning och attityd till narkotika (+läkemedel som används utanför hur de förskrivits).
- Önskar starkare brottsförebyggande arbete i relation till narkotika.

Vibbar!
Barnrättsperspektiv
Jämlikhet

Mål

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.

2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.

3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.

4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.

5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

Insatsområden

Skarpare reglering för att minska illegal handel av tobak.

Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol- och tobakstillsyn.

Bekämpning av illegal handel och en restriktiv och tydligt reglerad och legal handel via digitala medier.

Samverkan mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete på alla nivåer.

Reglering och tillsyn för att begränsa marknadsföring och exponering av alkohol och tobak.

En hälsofrämjande skola utifrån elevers olika förutsättningar och behov.

Effektivt arbete mot langning av alkohol och tobak.

Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat cannabisförebyggande arbete.

Uppmärksamma och förebygga ANDT-relaterad ohälsa bland kvinnor och män samt flickor och pojkar inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och inom andra arenor.

Dopningsförebyggande arbete inom motionsidrotten.

Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård utifrån kvinnors och mäns samt flickors och pojkars specifika förutsättningar och behov.

Insatser för att nå kvinnor och män samt flickor och pojkar i en socialt och hälsomässigt utsatt situation till följd av missbruk eller beroende.

Tidig uppmärksamhet av riskbruk och beroende bland blivande föräldrar.

Uppmärksamma och erbjuda ändamålsenligt stöd till flickor och pojkar som föds med skador till följd av ANDT eller som växer upp i familjer med missbruk eller annan omsorgssvikt, inklusive förekomst av våld, med koppling till alkohol eller narkotika utifrån deras förutsättningar och behov.

Strategiskt och långsiktigt arbete för att motverka narkotika-relaterad dödlighet bland kvinnor och män samt flickor och pojkar.

Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotikabruk.

Aktivt verka för en folkhälsoorienterad syn på narkotika inom EU och FN med utgångspunkt i politiken för mänskliga rättigheter.

WHO bör arbeta fram och anta en bred folkhälsopolitisk ansats till narkotikafrågan före 2019.

Utveckla narkotikafrågorna i det globala utvecklingssamarbetet.

Internationellt arbete mot dopning med utgångspunkt i idrotten.

Aktivt verka för genomförandet av WHO:s ramkonvention om tobak.

Aktivt verka för och bidra till en EU-gemensam alkoholstrategi.

Nordiskt samarbete.

Genomförande och uppföljning

Kommunens roll:

- Kommunernas ansvar – socialnämnden ska arbeta aktivt för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel
- Kommunen har en viktig roll när det gäller att förebygga hälsomässiga och sociala skador på grund av missbruk
- Ska beakta barnperspektivet

Regionens roll:

- Verka för en god hälsa hos hela befolkningen
- Personer med missbruksproblematik – samverkan mellan kommun och region för att tillgodose målgruppens behov
- Skyldiga att förebygga och behandla skador till följd av ANDTS-bruk

Statens roll:

- Många statliga myndigheter bedriver verksamhet med bäring på ANDT-området.
- **Folkhälsomyndigheten;** Har ett speciellt uppdrag att verka för god folkhälsa, utvärdera effekter av metoder och strategier på folkhälsoområdet, följa hälsoläget i befolkningen och faktorer som påverkar detta t.ex. bruk av ANDT
- **Länsstyrelsens roll;** Har en central funktion för att genomföra strategin, genom att stödja genomförandet av den nationella ANDT-politiken i länet

Några exempel från vårt län

- Vi är många som arbetar med ANDT-strategin inom länet.
- Lyfter några exempel där vi är flera parter som samverkar för att kunna föra ut strategin i länet.

SMADIT- samverkan mot alkohol och droger i trafiken

- Utbildningsfilm - (visas bara under utbildning)

Hur agerar professionella inom polisen och alkohol- och drogmottagningen vid alkohol och drog-rattfylleri.

Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotika-
bruk.

Tillsammans mot nätdroger

Bekämpning av illegal
handel och en restriktiv
och tydligt reglerad och
legal handel via digitala
medier.

Kunskapsspridning & samverkan

Cannabis – forskning, argument och prevention

Umeå kommun, Umeå och Länsstyrelsen Västerbotten, tillsammans med Riksförbundet för fältarbete, håller under hösten 2019 en utbildning om cannabis. Utbildningen genomförs i samarbete med Tollare folkhögskolas socialpedagogiska program. Syftet är att ge dig som deltar kunskap och verktyg för att bättre kunna möta och samtal med ungdomar om cannabis och bättre kunna bidra till att utveckla det lokala förebyggande arbetet.

Om utbildningen

Utbildningen är på distans med tre träffar på sammanlagt sex dagar. Mellan träffarna ska du som deltar arbeta med litteratur och uppgifter individuellt och i grupp. Kommunikation mellan deltagare och kursledare sker digitalt.

Träff 1, onsdag 18 september (kl. 9.00–16.00) och torsdag 19 september oktober (kl. 8.30–15.00)

- Resa i marijuana-land – en trendsanning i legaliserings spår
- Cannabis-trenden i Sverige
- Cannabis – vad säger forskningen?
- Rapportet medicinsk marijuana
- Drogvanor – metod för lokal kartläggning och analys

Träff 2, torsdag 10 oktober (kl. 9.00–16.00) och fredag 11 oktober (kl. 8.30–15.00)

- Cannabis – tonårshjärnan, påverkan och kognitiva funktioner
- Bedömning och behandling – HAP
- Att samtala med ungdomar om cannabis
- Argument

Träff 3, onsdag 13 november (kl. 9.00–16.00) och torsdag 14 november (kl. 8.30–15.00)

- Lokal prevention och samverkan
- Skolans förebyggande arbete, policy, handlingsplaner och rutiner
- Argument och debatt

Alla träffar är på Hotell Aveny i Umeå. Fika och lunch ingår vid varje tillfälle.

Ansökan

Ansök till utbildningen på www.umea.se/cannabisutbildning senast onsdag 14 augusti, max 40 deltagare. Vid fler ansökningar än platser kommer ett urval att ske för att få en bra spridning mellan olika kommuner och verksamheter.

Vi återkommer med svar om antagning efter sista anmälningsdag. Vi reserverar oss för att utbildningen kan komma att ställas in vid för få ansökningar. Vid förmoder att behålla din plats på utbildningen ber vi dig att höra av dig till oss på umebra@umea.se.

kontakta oss!

070-253 58 15, sest.ober@umea.se

Kursledare och föreläsare

Kursledare:
Staffan Hübinette, lärare vid Tollare folkhögskola (utsedd av CAN till Årets förebyggare 2017).

Föreläsare:
Pelle Olsson, sjukskoterska, journalist och författare
Erika Holmquist Hortlund, lärare
Leif Lundin, socialtjänsten, Umeå kommun

Litteratur

Olsson, Pelle, *Big Marijuana*. Fri förlag, 2015.
Olsson, Pelle, *8 myter om cannabis*.
Hübinette, Staffan. *Vågar till en narkotikafri skola*. Wolters Kluwer, 2016.

Det tillkommer också digitalt material som artiklar, rapporter, videor och webbaserat utbildningsmaterial.

Kostnader

Du som deltar betalar kurslitteratur samt bokar och betalar eventuella resor och logi i samband med träffarna.

Utbildningsbevis

Vid genomförd utbildning får du ett utbildningsbevis. För att få utbildningsbeviset krävs att du deltar på samtliga träffar och genomför uppgifterna som ingår i utbildningen mellan träffarna.

Arrangörer

Inbjudan till en dag om Riskbruk, missbruk och beroende

Umeå Folkets hus, 7 maj 2019, klockan 9.00-16.30

En dag fylld av intressanta och aktuella föreläsningar inom riskbruk-missbruk-beroendeområdet. Dagen inleds med en plenarföreläsning där CAN och IO ger en bild av rådande attityder vad gällande alkohol och cannabis. Därefter finns möjligheten att sätta ihop ett eget program utifrån nio valbara seminarier. Avslutningsvis får vi ta del av skådespelaren Benny Haags föreläsning/föreläsning "Vadå, beror det på mig?"

Målgrupp: Politiker, chefer och medarbetare i hälso- och sjukvård och socialtjänst, polis, kriminalvård, SIS, ideella föreningar, svenska kyrkan samt andra som i sin verksamhet möter personer med riskbruk-missbruk-beroende.

Program: Var god se nästa sida

Kostnad: 780 kr (exkl. moms). Lunch, för- och eftermiddagsfika ingår.

Anmälan: Senast den 24 april på den här länken!

Kontakt: lena.haggstrom@regionvasterbotten.se

Dagen är ett samarrangemang mellan FoU Välfärd, Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten

Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård utifrån kvinnors och mäns samt flickors och pojkars specifika förutsättningar och behov.

Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat cannabisförebyggande arbete.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Arbetsmetod som syftar till att förebygga användning av dopningspreparat

Dopningsförebyggande
arbete inom motions-
idrotten.

- I Västerbotten är 56 av 69 gym diplomerade. Arbetar förebyggande mot doping.
- Normer & maskulinitet
- Kosttillskott
- Kroppsideal

Tips från andra län. Koll på Cannabis

www.stockholms.se/cannabisprevention

8 av 36

> Frågor kring filmer
Fiktiva situationer
Ditt arbete

Frågor kring filmer 1:

En behandlares perspektiv

1. Till vilka mottagningar och verksamheter kan du hänvisa föräldrar och ungdomar, när det finns oro eller behov av stöd och hjälp apropå cannabis-användning?

2. Varför är det viktigt att tidigt koppla in föräldrarna vid oro för en

3. Behandlaren ger flera exempel på tecken och symtom på cannabis-användande och missbruk. Vilka av dem är nya respektive redan bekanta för dig? Vilka fler exempel känner du till och har erfarenhet av?

Stockholms stad

Frågedel 1:
En behandlares perspektiv

Frågedel 2:
En debattörs perspektiv

Frågedel 3:
En polis perspektiv

... och spel!

- Problem med spel om pengar ingår i Socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen (från och med 1:a januari 2018). Det innebär att kommuner har ansvar för att förebygga spelproblem samt erbjuda råd, stöd och behandling till personer som har allvarliga problem med spel om pengar
- Länsstyrelserna har fått i uppdrag att stödja kommuner och region gällande deras utökade ansvar för spelmissbruk enligt lagändringarna i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen
- Kunskapsstöd har tagits fram (Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen)

Förordning om: Länsstyrelsens samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet

Länsstyrelsen ska genom samordningsfunktionen stödja i huvudsak följande fem områden:

1. Genomförandet av den nationella ANDT-politiken i länet.
2. Utvecklingen av ett långsiktigt kunskapsbaserat regionalt och lokalt arbete
3. Utvecklingen av tvärsektoriella insatser i kommunerna och regionen
4. Samarbete på lokal, regional och nationell nivå
5. Utbildning och kompetensutveckling i länet

Svensk författningssamling SFS 2012:606

Målet med Länsstyrelsernas ANDT-samordningsuppdrag

Är att:

- Stödja och skapa förutsättningar för att varje län och kommun ska arbeta för att uppnå intentionerna i den nationella ANDT-strategin.
- Länsstyrelserna stödjer kommunerna för att få till stånd ett varaktigt lokalt strukturerat, samordnat och långsiktigt förebyggande arbete.

Vilka behov ser ni framåt?

- Om ni fick bidra till nya ANDT-strategin vad skulle ni vilja se?
- Vilket arbete är framgångsrikt?
- Vart finns de stora utmaningarna?

Frågor?

- Tack!
- E-post:
- anna-karin.waenerlund@lansstyrelsen.se

